

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 13 Desembre 1900 * Núm. 27

FULLA D'ALBUM

Redacció y Administració:
Raurich, 20, pral.

Flors volgudas

LA CONQUISTA DE MALLORCA

Una de las figuras que més relleu tenen en la història de la dinastia catalana es la de don Jaume I d' Aragó, anomenat El *Conqueridor*.

Disset anys després de la gran batalla de las Navas de Tolosa tingué lloch la conquesta de Mallorca pe 'l Rey avans mencionat.

Encara que no contés l' Història de Catalunya altra gesta gloriosa de D. Jaume, aquesta bastaria per sí sola pera donarli els calificatius d' héroe, de gran y de valent.

Mallorca, hermosa perla del mar Mediterrá, estava en poder del rey moro Nasradi-Alá desde l' any 1203 en que 'ls almohavides foren vensuts pe' ls almohades. Dit rey moro s' entretenia en perjudicar las costas de Catalunya y aixó fou causa de que brotés de tots els pits dels braus catalans, aragonesos y provensals el sagrat foc d' amor á la patria y de que D. Jaume trobantse per casualitat á Tarragona convidat á casa de un expert marí anomenat Pere Martell junt ab els nobles En Guillém de Moncada, son germá En Ramón, En Guillém de Claramunt, el Comte d' Ampurias, En Bernat de Santa Eugènia y molts altres personatjes, determinés reunir Corts generals en l' antich palau de Barcelona á fi de acordar la conquesta de Mallorca.

En efecte. Era 'l mes de Maig de 1229, mes de las flors, mes de poesia, mes de Maria, la Verge Santíssima, á la que tan gran devoció hi tenia D. Jaume. Tots els Diputats respongueren ab entussiasme á las patrióticas indicacions que feu D. Jaume pera lograr la conquesta de Mallorca.

L' arquebisbe de Tarragona, Aspargo, respongué dient que sentia moltíssim que el pes dels seus anys no li permetés anar á combatrer l' enemich; pero que podían disposar de tots sos béns y de tots els homes que tenia.

El bisbe de Barcelona En Berenguer de Palou, oferi costejar 100 cavallers; En Guillém de Moncada, don Nuño Sanchez y el Comte d' Ampurias, que representavan el bras militar, no solsament feren bonas ofertas sino que proposaren además aceptar la Pau y Tréva que proclamés el Rey D. Jaume per tot Catalunya y cedirli per segona vegada el tribut del *bovatge*, á fi de poguer sufragar els gastos generals de la guerra contra 'ls moros de Mallorca. També correspongueren ab sacrificis el bisbe de Girona, l' Abad de Sant Feliu de Guixols, En Pere Gruny de Barcelona y molts altres, de modo que tots acceptaren ab tant entussiasme la idea de lluytar contra 'ls enemichs de nostra patria y de nostra santa fé, que en pochos mesos las platjas de Tarragona, Salou y Cambrils se vegeren plenas de galeras, vaixells y tota mena d' embarcacions disposats á portar á las terras mallorquinas els quinze mil infants y cinch cents cavalls que com lleons anhelavan no mes tirarse á

sobre de la morisma per humillarla y reduhirla als seus confins de l' África.

Si la fé y constància del Rey D. Jaume en perseguir als alarbs havia sigut sempre gran, creixeria molt mes al saber que 'l rey moro Nasradi-Alá havia parlat en menyspreu d' ell cuan el missatger hi aná per tractar del rescat d' algunas naus catalanas que havian caygut presoneras dels moros de Mallorca.

Preparada ja l' armada, ¡mireuse 'l cóm puja á la galera de Montpeller y cóm se queda á últim pera poguer embarcar els mil homes que quedavan en terra! ¡Mireuse 'l, com avans de l' endemá ja va á devant de la Capitana d' En Moncada pera poguer tenir el plaher de ser el primer en arribar á lloch. Una negre tempesta vingué á torbar l' alegria dels cristiáns embarcats; pero la fé de D. Jaume y las pregarias dels fidels lograren del Omnipotent que las furiosas ayguas del mar se calmessin; permetent aixis poguer arribar sens cap desgràcia á la penya de la Dragonera ahont trobaren prou aygua potable pera beure y refrescar las caballerías.

El primer divendres del mes de Setembre arribaren al port de la Palomera; pero la morisma els priva 'l desembarch, lo que efectuaren en Santa Ponsa sens cap dificultat.

En la montanyeta que hi ha vora al mar tingué lloch la primera batalla en la que moriren més de mil cinch cents moros.

L' entussiasme creixia per moments. La multitut no podia contenirse. Alguns cristiáns marxavan ja á la brega sense ordres del rey ni dels quefes, cuan D. Jaume puja á caball del primer que li ve á ma y demostrant son carácter guerrer els arenga ab el crit de ¡traydors! ¿que anau á fer sens un plan de campanya conegut y sense quefes?. Al fi els fa marxar manats pe' ls Moncadas, y de sopte una forta eridória l' avisa de que s' han topat els uns y els altres y allá corre tot seguit. Tres voltas guanyaren els nostres y altrás tantas perderen; els moros tant prompte embestian com fugían, cuan per últim veuhen la presència del rey D. Jaume ab la seva senyera y fugen com un llamp, deixant una pérdua de mes de dos mil homes.

El bisbe de Barcelona corre á portarli la trista nova de que havian mort heroycament els germáns Moncadas, cual sensible pérdua ploraren tots, prometent tots venjarla. Y aixís fou.

A dit fi, arreglan máquinas de guerra, construeixen trabuchs y torres; obran y tancan fossos y s' arriman á las murallas de la ciutat de Palma fentne caure alguns trossos. Embesteixen tots plegats pe' ls forats que havian obert; els moros acudeixen tots á defensarse; pero las pérduas de la morisma foren tantas que 'l mateix rey Nasradi-Alá fugí com un llamp á amagarse en un lloch molt secret, ahont lo trobá don Jaume, y agafantlo per la llarga barba que portava li estirá d' alló mes, com ho tenia promés, y lo feu anar cap á l' África á purgar las malesas y desgrácias que havia ocasionat á nostra benvolguda patria.

Quedant ja en poder dels cristians la ciutat y capital de la isla de Mallorca, els demés pobles y fortalesas quedaren també sens grans esforços del domini de don Jaume, poguent així l' aymada terra mallorquina respirar las auras puras de la llibertat, y els vencedors tornar á sas casas ab el llorer de la victória.

BARTOMEU SALA

DRAMA CURT

El quinqué crema sobre la taula,
el quinqué crema y un home escriu;
si no 's detura de nit ni dia,
del que li donan, encare 'n viu.

El seu front pálit la suhor mulla;
sos ulls un cercle volta negrós;
y encare 's mouhen sas mans febrozas,
sas mans qu' escriuhen sense repós.

Dintre l' arcoba hi ha una malalta.
—Pa! pa!—demanan dos infantóns.
Y 'l pobre pare qu' escriu sens esma
sols pot donarlos els seus petóns.

Y en tant á fora la nit impera;
seréns y hermosos brillan els cels:
reyna dels àmbits la blanca lluna
se veu voltaða d' aixams d' estels.

La dolsa brisa somriu y passa,
els arbres mouhen el seu fullám,
la fló entroberta perfums exhala,
y ab suau tendresa s' agéu l' herbám.

Hora d' insomnis y de grandesa!
La terra gosa y 'l cel somriu.
Y en tant encare demunt la taula
el quinqué crema y un home escriu.

JOSEPH CARNER.

El géni del mar

M' estava assegut prop del mar, allá en las cantélludas rocas ahont van á estrellarshi las onas furientas; l' amplíssima volta il·luminada pe 'ls febles raigs del Sol ponent, sa ja mitj apagada llum brillava demunt las onas lleugerament, com si 'ls digués ¡arreveure! y la mar anava endormiscantse en brassos de la fosca, cantant aquell hymne sublim y etern, que entonan constants las onadas.

La lleugera alenada de l' oreig gronxava mos cabells y ab son vá-y-vé pausat, ha enterbolit mon cap y m' he dormit.

He vist alsarse pausat y misteriós amunt del fons del mar un espectre; una túnica blanca 'l cenyia; ostentava en son front una corona de coral y perlas; y ab veu calmosa aixís m' ha parlat:

—¿Qué fas aquí tan sol fill de la terra? ¿vius, tal vegada, anyoradís de grandesas?

—Si—jo he respost ab veu tremolosa—¿y tú, qui ets?

—Jo só el géni d' aquesta mar quieta que s' estén á tos peus; jo só 'l seu fill y ja qu' ella 'm vá dar vida, just es que en las horas solemnes en que 's disposa á dormir, me disposi jo á vigilar son somni, abandonant els encantats palaus que habito.

—¿Habitas tú palaus?

—Sí, mos palaus son més magestuosos y ostentan mes riquesas, que no 'ls que habitéu vosaltres, fets per má del home; els meus palaus son de coral y perlas y s' han fet per sí sols....

—¿Y no te 'ls destruheixen may las onas?

—May; ¡si al fons del mar l' aygua no 's mou apenas y tot s' ovira com al través de un cristall puríssim! ¿Vols venir á visitarlos?

—No, no... El mar m' espahordeix, que á voltas desenfrenantse, apar que 's vulga engolir la terra entera y 's desfoga contra pobres infelissos sérs, que 'ls roba la vida, donantlos per sepultura la profunditat de sos abismes; no, no vull venirhi; el mar es

una fossa, ¡cuants sérs que fóren sosteniment de famílias hi geuhen dormint l' eternal somni!

—¡Calla, calla!—vá dir l'espectre ab veu irada—si el mar es una fossa, no es pas per sa própia voluntat; si el mar roba vidas, no las roba pera satisfacer sas iras, may en els propósitos del mar hi ha niat la més remota idea del crim, éll es tan sols un instrument de tants, de que s' val la Naturalesa pera crear y destruir, més éll obra inconcientment, obeheix tan sols els destíns que altres forsas superiors li marcan; si el mar tot es amor, si en éll tot es puresa, si en éll s' hi viu una vida més santa y més gran, que no pas la que viviu vosaltres en la terra ¡vina sens pór á visitar els seus abismes! mira, l' aygua no 's mou apenas!..... Y agafantme pel brás, m' ha portat avall, avall, má vista 's perdía entre la inmensitat de sas grandesas, arreu veyá palaus encatífats de molsa, rublerts de pedras, d' or, y agegantadas perlas.

Com visións creuhavan per devant ma vista, sombras angélicas que ab llestesa s' enlayraban y desapareixían; també hi he vist fadas ab sas cabelleras estesas, com formaban rodona donantse las mans unas ab otras y ballavan juguinosas dansas; lleugeritas com l' ayre corrian, y l' aygua sempre quieta, sempre aquell misteri, plahent, agradable que sujetionava l' ánima y la invitava á no móures d' aquellas profunditats.

A cada moment nous palaus, nous panoramas inondats de llum y embolcallats pe 'l misteri.

Després de recorre molts y molts llochs y cuan més gosava en la contemplació, l' espectre m' ha conduhit prop las cantelludas rocas, dihentme:

—Torna á la terra y ves, conta á tos semblants, que 'l mar no mata, que en sas profunditats hi viu sols l' amor, la pau, la ditxa, cualitats que may poden fruhir vosaltres en la terra; vés, cóntalshi be, que en sos abismes no hi devallan las tempestats que 's desenfrenan en sas superficies, que allí tan sols hi devallan els sérs purs que visitan la terra y 's volen abstreure de las miradas dels homes que allí s' hi troban bé perque en éll s' hi viu la vida del mutisme, s' hi parla aquell llenguatge misteriós, que 'ls homes no entenen; digas també, que las vidas que roba son efectes de la seva inconciencia.

Va sentirse un bram potent de las onadas que 's váren estrellar en las cantelludas rocas y l' espectre interrompte va dirme:

—Adeu, la mar me crida.—Y va desapareixer instantáneament de ma vista.

Vaig despertar; la fosca invadía l' ample espay, las ombras gegantinas d' unas serras, que s' oviravan allá 'l lluny, me semblavan siluetas de fantasmas; el trepitj de mos peus m' esporuguí; la única nota que 'm corprenía y m' encoratjaba, era la remor solemne de las onas que 's movían mandrosament y 'l ressó d' una cansó tendre, que venía d' allá el lluny de la mar quieta, y allavoras, més que may, me 'n anáva esporuguit terra endíns, sentintme á cada pas més anyorivol de deixar d' observar el mar calmós, ahont poch avans en brassos de dols somni, havia fruhit en la contemplació de bellesas, may vistas en la terra.—BONAVENTURA RAMÉNTOL.

EL POETA

À

LAS FILLAS DE SITGES

Salut fadas del mar, ninetas sitgetanas,
tribut us vull rendir de santa admiració;
si estimo de tot cor las aus y flors galanas,
més ay mo la belleza de las ninetas, jo.

Enfront d' una hermosor d' ulls blaus com l' alegría,
enfront d' una hermosor d' ulls negres com la nit,
oblido 'ls rossinyols, la clara llum del dia
y 'l perfum de las auras que fan aixamplá 'l pit.

Oblido els sofriments que l' esperit abrusan,
oblido els bells recorts dels somnis qu' han passat,
y oblido als folls mortals qu' ab la calumnia acusan,
y oblido els mals rebuts dels homes que m' han voltat.

Ab má ferma y robusta, nirviosament, ofego
els crits dels sentiments que bullen dintre 'l cor,
y eréch en la Bondat de lo existent, y prego
com els arrepentits: bèn amarat de plor.

Ja sé qu' es estimar, ninetas sitgetanas,
ja sé lo qu' es sentir afany d' amor divi;
y sé que al contemplarvos—fillas de Deu, germanas
dels ángels y las flors—tinch ánima! vaig di.

Tinch ánima! No ha mort! restava sols dormida
al pès dels sofriments, y á viure ha retornat.
Y com vola l' aucell per la blavó infinida
pel cel de l' il-lusió mon ánima ha volat.

Vostra hermosor, ninetas, vostra hermosor sagrada
de verges somniadoras, creyents en la virtut,
el vel de l' Esperansa ditxosa y benhaurada
ha extés cubrint de joya ma brava Jovenfut.

No sóch ja com avans: ja no es per mi suplici
la vida que acabar volia alegrement,
perdó si us han ferit el cor mos cants al vici:
era 'l somris fórsat del negre aburriment.

Perdó, Verges humanas, si ab ma cantúria ignoble
he ofés els sentiments que guarda 'l vostre pit,
com ho es el perdó el penediment es noble,
perdoneu, donchs, vosaltres el bard arrepentit.

M' humilio francament: m' ha vensut la Puresa
que reflectida he vist en vostre rostre hermós:
Eixa es la virtut santa que brilla en ma promesa,
aquella virtut santa qu' adoro fervorós.

La glória es tota vostra, ninetas sitgetanas;
del Infern 'hont vivia m' ha tret vostra bondat.
¡No deixeu que altre cop las fortas tramontanas
del Pesar me retornin al vici abandonat!

Salut fadas del mar, salut! fillas hermosas,
d' aquesta vila blanca, perla del mar Tirré,
fillas de Deu, germanas dels ángels y las rosas
m' heu retornat la Fé!

JOAN OLIVA BRIDGMAN.

3 Desembre 1900.

La Cansó del obrer

Premi d'una ploma d'argent en el Certàmen Literari de Palamós,
de 1891

De las ja passadas guerras
no me 'n vull pas recordar,
son per' mi tristas desferras
d' un castell que 's vá esfondrar.

Sóch soldat de causa noble,
sóch soldat del sant treball,
y si aixís no pensa un poble
sempre vá de cap-per-' vall.

¡Visca la feyna,
visca 'l taller;

l' arma mes santa te d' esser l' eyna
pe 'l pobre obrer!

Mon cuartel es ma posada
y allá hi tanco mon plaher;
per companys tinch la maynada
y per' reyna ma muller.

A la nit jo hi entro alegre,
aixó sí, cansat... ¡oh y tall!
y ab tot y ma cara negra
ells tocan la marxa real.

Jo só 'l rey, no un trist comparsa;
visch del sant y honrat treball,
no comprénch del mon la farsa

perque no m' ho ensenya 'l mall.

Un bon foch dintre la farga,
un tragué d' aquell del bó,
una feyna tosca y llarga...
y aquet es mon goig milló!

¡Que no 'm vingan ab tragédias
de política ni res...
no hi enténch ab tals comédias,
lo parlarne es per demés!

Mon amor sols se concèlia
en dos mots, els mes senzills;
que no 'm toquin la família
y que creixin els meus fills!

Es per xó que mes alento
y treball ab mes dalit,
ab salut y feyna sento
dols esbarjo dintre 'l pit.

Ma muller y ma maynada
son per' mi 'ls idols mes sants,
y la farga venerada
vá endolcent els meus instants.

Cuan diu l' amo que hi ha feyna
que dú pressa y s' ha de fer,
¡au!, al punt aixèco l' eyna
perque sóch humil obrer.

Y pegant forta branzida
mos dos brassos ab el mall,
canto alegre, que la vida
fora un dol sense 'l treball.

¡Ella 's queixa, pobre enclusa
del patim patám que réb!...
no li val pas cap excusa,
com hi ha Deu, á fé de Pep;
Cuan mes mostra sa fatiga,
jo, mes ferm, vinga picar,
y li dich:—¡Sofreix, amiga,
que 'l jornal s' ha de guanyar!—

Cuan arriba lo dissapte
y nos erida 'l Majordóm
tots hi aném, tothom es apte
á la farga, sí, tothóm.
Cad' un prén la setmanada,
y ab el cor sempre content,
¡cap á casa ab la maynada,
cap á casa falta gent!

La muller... ¡tasca de donas!,
conta 'ls cuartos un per un,
las monedas si son bonas
la canalla ho diu al punt,
puig per terra ja s' esmolan,
y ells hi jogan ab amor;
¡son, del pare, que rodolan
grossas gotas de suor!

Mes ¿qué hi fá? Deu va dictarho;
ab suor se guanya 'l pá;
y puig Deu ho vá manarho
per mi bèn manat está.
Mentres feyna y salut tinga,

¡llamp del cel! sempre al treball,
que m'agrada cuan hi dringa
à l' enclusa 'l cop de mall!...

De las ja passadas guerras
no me 'n vull pas recordar,
son per' mi tristas desferras
d' un castell que 's vá esfondrar.
Sóch esclau sols d' una ideya...
y m'agrada serne esclau:
¡Per l' obrer, la xamaneya,
qu' es el signe de la pau!

¡Visca la feyna,
visca 'l taller,
l' arma més santa té d' esser l' eyna
pe 'l pobre obrer!

J. AYNÉ RABELL.

Lletra Descelosa

.....En catalá, en la parla nostra, perque la considere més que cap altra agermanada ab els sentiments del cor, t' eserich aquestas ratllas, reflectes descolorits d' un sentiment expontáni de molt temps guardat dintre 'l marvellós sagrari qu' en diuhen ánima.

Tres mesos han estat suficients, pera que l' amor que vas fer despertar en mí emprengué una gran volada per un cel més pur... més blau... més inmens que 'l cel de las estrellas y de la llum eterna; tres mesos, que comensáren en plé estiu y que han acabat are, cuan las fullas donan l' adeu als arbres, cansats, despenjadas per las primeras bufadas frescas de tardor.

Las cosas van anar de manera, que jo, vaig tenir que veure el teu retorn á la ciutat, desde llavors una renglera de días llarchs... iguals... ensopits vaig tenir que enterrarlos en la soletat d' aquells pobles; las passejadas que al cayent de la tarde empenia ab l' únich anhel de véuret van acabarse; fora tu, ja no tenian per mí l' encís dels días assolejats d' aquell estiu, y al internarme per sos carrers estrets y, topá ab la vista, els balcóns y finestras barradas de las casas dels senyors que ja eran á Barcelona, el veurer la carretera deserta en plé sol, ab la gent de las botigas radera 'ls vidres, de día, y al voltant d' una llum freda á las vetllas, tot aixó, 'm feya sentir una tristesa inmensa, que creixia cuan al retórn, veyá clarejar devant meu la linea del tren, tota silenci... tota entre pau... ab las siluetas dels guardavías, perdent-se... morint avans d' arribar jo á casa la tarde, entre una fresca viva, entre las primeras llágrimas del cel al baixar á la terra en forma de rosada.

Els días de festa, m' eran el mateix, llarchs... ensopits. La gent que anava á n' aquella iglesia, m' era del tot indiferenta, y pensant ab tu com sempre, mirava 'ls rengles de cadiras ahont tenias costum de seure, trobanthi buydor... soletat...

Sols una esperansa venia de cuan en cuan á barrejar-se ab aquella anyoransa; l' esperansa de véuret. ¡Si ho desitjava en aquells días!... ¡Quina forsa reparadora tenia per mí!... ¡véuret prompte... ben prompte!... Per xó are qu' altra vegada t' hi vist, t' envió aquesta carta; al ferho créch no donar cap mal pas, donchs estimar no es falta. ¡Cóm te de serho si lo més gran, lo més sublim es lo que més lliga ab l' amor! ó sino, ves á Deu si l' estimém sobre tota estimació, ó tú mateixa si alguna vegada has plorat la teva mare morta ¿qué han estat els teus plors sinó un esclat d' amor?...

Perque jo t' estimava no 'n feya res á las festas anar á missa en un poble per mí foraster passant bon trós de camí sota la llum aplomada y ardenta d' un sol calent; per la voluntat de véuret no 'm feya res la distància de punt á punt. ¡La trobava tan curta alashoras!

Y aquí acabo aquesta carta; al enviarla ho faig ab tota la fé del veritable creyent y per xó t' eserich tal com ho sento, donchs créch que l' amor y la hipocresía no s' agermanarian, ja que l' amor, es alguna cosa més viva, més fonda que aquella, que al costat d' éll, ve á ser una espurna de foch que facilment pot apagarse. Are obra com el teu cor vulga; per la meva part prefereixo un desengany á una estimació no sentida. També tú voldrás el mateix si estimas de debó com créch; ¡no tens de volguerho!

LEOPOLD NEGRE Y BOBA.

* * *

Sé que 'l vols més á n'ell, que jo 't repugno perque no uso aqnell parlar fan fi, ni vesteixo extremat, ni duch sombrero, ni duch rellotje, ni brillants als dits.

Además del diner, Deu vá dotarlo d' un rostre emprendedor que jo no tinch; se frecuente ab gent d' *upa* á totas horas y al teatro té un palco ab els amichs.

Fás bé, noya, fás bé, cásat ben prompte y malgasteu tots junts el feix de mils ab capritxos y mobles per la casa que de vostre amor *gran* té qu' esse 'l niu.

Un cop el sacerdot per sempre us lligui ab l' intrencable llás, cap á Berlín y á Paris, y hasta á Londres feu rumbosos el nupial viatge ab goig sublim.

Y si avuy per demá, qu' es lo més fácil vist el comportament del *teu* Rotschild la policia sents trucá á la porta y s' enduhen lligat com un Sant-Christ, per estafa á 'n el home que á mí 'm roba ab sas joyas y luxo el cor *senzill* de la que tant vaig estimar y estimo, y la miséria us invadeix el pis, vina, vina corrents, sense vergonya, que dispost á socorre't sempre estich y no 'm manca una cambra, encar que pobra, y un tros de pá pera doná als teus fills.

J. TARRÉ Y R.

"Catalunya Artística—Desde any nou, preciosos grabats

¡No m' oblidis!

Desperto y 'm sembla estrany que no m' hagin sentit. Oh! si 'm sentíssis...

L' amor que jo 't tinc no 's pot pas midir, pro ab la lluentor de ma mirada y ab l' apassionament de mon parlar, per forsa 'l veurías l' amor que 't porto.

Me feren creure que no t' ho mereixias que t' estimés; deyan que no tenías cor, y plorant de pesar m' ho vareig créure.

Tothom te coneixia, tothom me parlava de tu per dirne mal, y 'm deyan que ho feyan pel meu bé, perque 'm volían, perque 'ls dolia ma bogeria, com ells ne deyan de mon amor; y 'ls que m' ho deyan no esmentavan que 'm malmetian el cor crudelment.

¡Y ho feyan pel meu bé!

Jo t' estimava, per xó, encare. En tant me feyan creure que no tenías cor, jo pensava en oferirte 'l meu perque no te 'n manqués. Me deyan que no t' estimés y mon cor mes que may per tu glatía.

Cuan sol ab mas penas y ma desesperació, cercava un refugi, cuan en mitj de la fosca de mos sofriments, buscava la llum del consol, no m' el donavan pas els que volían 'l meu bé... Tú sola, tú sola eras mon refugi y mon consol; en tú sola hi trobava la calma tan anhelada; en ton recort era ahont hi trobava 'l benestar per mon ánima malalta.

Y aixís, vareig estimarte més encare, perque vaig endevinar un cor dintre de ton pit, que sentia y battegava, plé d' amor immaculat, esperant un altre cor, que hi anés enamorat á parlarli.

Era un día, al cayent de la tarde, que junts corriam pe 'l jardí. Tu cullías flors y las triavas, escollint las mes hermosas y frescas. Jo 't guaytava encisat.

Entre las flors, ne cullires una de petita y aixeridoya: me la vares oferir y jo la prenguí, agraहित. Me digueres que se 'n deya, no se quin nom, y qu' era coneguda per el de *No m' oblidis*.

Tú m' ho digueres y com fá tant de temps, potser no t' en recordas.

Jo sí; jo la guardo ben guardadeta, per no oblidarte... Cuan hi penso 'm dich que no era menester la flor per no oblidarte. ¡Com vols que t' oblidí si mon cor m' en fá memoria de tú...

¿Per qué m' ho digueres que no t' oblidés?

¿Es que 't plau que pensi en tú? Es que ton cor s' en gaudeix ó bé que ton egoisme s' en satisfá?...

Jo, pobre de mí, també volia cullirne una d' aquellas floretas y oferírtela com tú ho feres ab mí, pro 'm semblá que al anarla á cullir la floreta 's gronxava tot dihentme que no 't cullís, perque t' oblidarias de mí y fins d' ella, de la floreta.

Aixís te parlo, m' aymada perque végis com no t' hi oblidat; perque sápigas com t' estimo en mitj dels pesars que 'm causas; perque sentís en ton cor l' amargor del fel de mos desenganys y perque entenguis que en mon pensament hi guardo ben estot-

jats tots mos recorts, tots, sense mancarnhi ni un...

¿Es cert, donchs, que m' has oblidat?

Si es aixís no m' ho digas: prén eixa floreta petita y aixeridoya; guárdala, com jo fins are l' he guardada. Es el retorn d' un préch que tú ab ella vares ferme y que jo he complert.

Ja sé que á mí no 'm faltarà qui 'm fassa memòria per recordarte de tú; prénla y escoltala cuan te parli, que sentirás com ab sa veu dolça y suaü y ab son cantar tendre y armoniós te dirá que *No m' oblidis*. Crétela tú com jo l' he creguda á la floreta. Escolta son préch ¡*No m' oblidis!*

JOSEPH M.ª FOLCH y TORRES

En aquet mon fins lo més inútil es útil.

No tots els grans pesars s' expressan plorant.

El tirá mes gran de la Humanitat es la ignorancia; en cambi la esperanza es son millor consól.—*X. Zengotita Bayona.*

L' acció virtuosa es l' obra d' art permesa als que no son artistas.—*Juli Lemaitre.*

El héroes del teatro resultan poch més poch menos els héroes dels judicijs orals: la literatura copia 'l crim passional y el crim passional la literatura.—*Lluís Proal.*

¿Art clássich? La presidéncia de la Rahó.—*Carlos Maurrás.*

La crítica produheix espurnas que donan sovint més llum que las teorías.—*G. M. Valltour.*

El mon moral té las sévas epidémias com el mon físich.—*J. Simón.*

L' ignorancia es fanática; y el fanatisme es intolerant.—*F. A. Aulard.*

¿De qué serveix la Historia si ningú se 'n aprofita?—*Prósper Merimée.*

La tolerancia significa el respecte envers la libertat dels altres, fins essent contraria aquesta libertat mateixa al nostre modo de pensar.—*Constans.*

GUIA PINTORESCA DELS CARRERS y PLASSAS de BARCELONA

N.^o
7.

PRINCEP de
VIARNA

CONCELLERS.

CONDES de BARCELONA. VIFREDO.

JAUME 1er

Argemí

La fira de Santa Llúcia

(Dibuix de Arcadi Casanovas)

CONTRA 'LS TOROS

La *Comissió abolicionista de las corridas de toros*, continúa rebent valiosas adhesions á la crehuda que ha emprés, essent de las més simpáticas la que darrerament se li ha dirigit y que á continuació transcribim:

«Senyors:

Las infrascritas, vehinas d' aquesta culta ciutat de Barcelona, aixecan gustosissimas aquest testimoni de gratitut y de regoneixement envers aquesta *Comissió*, protestant una vegada més del deplorable espectacle de la mal anomenada Festa Nacional. Valor y constància

desitjan las firmants als dignes membres que noblement han aixecat la bandera del orgull y honra nacionals, vilment escarnits ab tan barbre espectacle.

Anim, douchs, y que no desmayeu en vostra tasca es lo que desitjan; en Barcelona á dos de Desembre de mil noucents. Marcelina Font de Bruno, Dolors Vidal y Pahisa, Agneta Bruno, Magdalena Mauran, Felicia Martisella, Dolors Tiger, Lluís Alvarez, Maria Juandi, Carme Masses de Plá, Carolina González, Dolors Guilera, Dolors Nolla, Maria Roig, Cándia Roig, Carme Oro, Joaquina Oro, Joaquina Salvans, Clara Roda y Anglés.»

No tot han d' esser *señoritas toreras*. Es convenient que se sápigua que la dona catalana té dignitat y no 's rebaixa prenent part, ni tan sols assistint, á espectacles que puguin menyspreuarla.

PLANY

Mare meva, estich molt trista
y m' acabo pòch á pòch.
Se m' esbarria la vista.
Tota jo vaig prenent un color gròch.

Y morint, avergonyida
sento del infant el pes.
Y 'm va cridant:—Vida! Vida!—
Y no n' hi puch donar més.

Venju, mareta, á ma vora.
¿No es vritat que 'm perdonéu?
Si 'l fillet neix en bon' hora,
mareta, ¿l' estimarèu?

Penséu que en las nostres penas
cap culpa hi tindrà l' infant;
que durá sanch en sas venas
d' aquell home qu' encare estimo tant!

Si un dia sab mon fill la meva història
potsé 'm malehirá.

Cuan passa aquell instant per ma memòria
tota 'm fa esgarriá.

Mirantme fit á fit, fort m' abressava,
y á cada petó d' ell,
jo 'm sentia que 'l cor se m' aixamplava
y ensemps 'nava enxiquintsem el cervell.

Mare meva de ma vida,
mare meva del meu cor,
prou qu' estich arepentida...
pró sempre queda 'l dolor.

¡Qu' amarch es vostre somriure!
¡Ja ho veig que teniu ganas de plorar!
¡Jo que desitjava riure
sols per fervos disfrutar!

Si l' amor m' ha fet caure en els seus llassos
que no 'm trepitxi 'l món...
¡Ay, mareta! Aixequeme en vostres brassos
y poseume un petó al bell mitj del front.

R. SURINACH SENTÍES.

ANYORANSA

¡Cuant la plora, la velleta,
la mort de son pur amor!
¡Cuant la plora, la pobreta,
cada dia,
al se 'l bell tàrt la claror!

La bona jaya, envellida,
cada matí, vespre y nit,
clama á Deu li donga vida,
y ensemps forsa,
per' resar pe 'l seu marit.

Desconhortada, afligida,
gayre bé llagrimjant...
las penas d' aquesta vida
¡tan amargas!
ab calma vá suportant.

—¡Amor meu! ab dols sospir,
diu, tenint els ulls plorosos;
si pogués ab tú gaudir...
¡Deu ho fasse!
¡que 'n seriam de ditxosos!

Y finaba, satisfeta,
á la claror d' un nou dia,
tot somrient la velleta
que ab l' ànima pura y neta
cap al cel feya sa via.

A. DAROCA Y GRÍFOLS.

Era la nit més bella de la vida
y 'l cel més pur y blau;
cansada de saltar per l' herba humida
en mos genolls estavas adormida
al somni més suau.

Sota 'l parral de verda pampolada
penjava 'l moscatell;
la brisa 'l gronxolava enjogassada
ruixant de frescas gotas de rosada
el teu sedós cabell.

Jo 't vetllava encisat, sentint encare
ton pit batre amorós;
la lluna destrenava sa llum clara
platejant ab sos raigs la teva cara
¡quin cuadro més hermós!

Va sorti 'l sol de rossa cabellera
d' allà 'l fendo del mar;
va cantá 'l jorn l' alosa matinera,
s' alsá del niu l' alegre cadernera
y tú 't vas despertar.

Vares descloure al punt tos ulls de mora
com flor d' encès botó,
y gallarda, gentil y temptadora
vas lligarte á mon coll, ma robadora,
y 'm vares fé un petó.

A. BORI Y FONTESTÁ.

PRIMER CERTÀMEN LITERARI-MUSICAL

de Catalunya Artística

Composicions rebudas

Literarias

1. La esllavissada: lema: ¡Ni may que t' hagués vist.—2. El roure del Mas: lema: Paraula.—3. La Layona: lema: ¡Pobretal!—4. Tradició: lema: La tradition, amour des peuples...—5. A la patria, á la terra...: lema: Somnis dolços.—6. La brema: (cuadret) lema: ¡Oidá, visca 'l bon vil!—7. La tia Maria. (Sense lema).—8. Tradicions de las Comarcas Ripollesa y Vall de Ribas: lema: Recordar las tradicions es recordar l' historia.—9. Naturalesa: lema: Realitat.—10. Idili frés-tech: lema: ¡Miau... miauí!...—11. Amorosa: lema: Per tu ma vida, etc...—12. ¡Lletja!: lema: Ecce-dona.—13. Retalls y fantasias: lema: De ma cullita.—14. Fantasia: lema: Nocturna.—15. Jovenesa: lema: Sembla un somni.—16. Hivern de l' ánima: lema: Cuan las flors s' enmalalteixen etc.—17. Lliroya: lema: Amor ch' a nullo amato amar perdona. (Dante Alighieri).—18. Quadret: lema: Fidelitat.—19. Indecissió: lema: ¡Animam!—20. Pelegrinatge: lema: Aném la vida mia, mar-

- xém la mia amor...—21. Lo comte de Foix: lema: ¡Sus!—22. Tradicions catalanas: lema: El cor del poble hi vibra.....—23. Esclat d' amor: lema: Poemet.—24. Mal d' amor: lema: Declaració.—25. Vanitas vanitatum: lema: Lástima grande que no sea verdad tanta belleza.—26. Anima morta: lema: Llegendá.—27. ¡Festa Major!: lema: ¡Que soni la tenora!—28. Prometatje de mort: lema: Units per llassos indisolubles.—29. ¡Oydá!: lema: El porró y la barretina fan la vida del terrer.—30. L' anell de la núvia (novel·leta): lema: No 's realisá.—31. Ingrata: lema: He fet lo que has fet ab mi.—32. Contra gustos..... lema: Ideas novas.—33. La veu de la Patria: lema: ¡Salve!—34. Novela humana: lema: Estupidesa.—35. Mariagna: lema: Drama. 36. L' any 35: lema: Desbordaments de poble.....—37. ¡Si jo t' ho deya!..... lema: No, no vull dirtho.—38. ¡May mes comédia! lema: Per fer comédia, etc. (FORA DE CONCURS PER VENIR FIRMADA PER SON AUTOR).—39. Cansóns de Natura: lema: Apléch.

Musicals

1. La tenora (Sardana): lema: ¡Visca l' Ampurdá!—2. Cansó d' Octubre: lema: Tardorencia.—3. Semprevivas: lema: Recort.—4. El fluvio-layre: lema: Costúms hermosas.—5. Primavera: lema: ¡Que dolsa la florida!...—6. Melodía: (sense lema.)

CORRANDAS POPULARS

RECULLIDAS EN DIVERSAS ENCONTRADAS DE CATALUNYA

(Continuació)

A

19

A la vora de la mar
hi cantava una sirena
y deya á cada suspir:
«qui te amor també te pena.»

(Sant Hilari Sacalm)

20

A la vora de la mar
n' hi ha un arbre d' esperança,
totas las horas del dia
las fullas fan trasmudansa.

(Piera)

21

A la vora de la mar
n' hi ha una dama pintada
l' ha pintada un cavaller
ab la punta de l' espasa.

(Piera)

22

A la vora de la mar
n' hi ha una pedra rodona,
que los guapos s' hi assentan
quan venen de fer la ronda.

(Collbató)

23

A la vora del riu, mare,
m' he deixat las espartenyas;
mare no ho diguen al pare,
que ja tornaré per ellas.

(Barcelona)

24

A la vora del riu, mare,
veig venir la meva amor,
tota soleta y descalsa
¡quin clau era pel meu cor!

(Pierola)

25

Ayguia de la mar beuria
per l' amor del Josepet,
ayguia de la mar beuria
com més beuria, més set.

(Sant Hilari Sacalm)

26

A la roca 'l sol hi toca
la guia dels mariners,
val més una noya maca
que una bossa de diners.

(Vilavert)

27

A un mariner l' han dada,
ella sab lo que han de fer,
passar l' escombra per casa
y veure 'l barco si ve.

(Esparraguera)

GENERAL GINESTÁ PUNSET.

(Seguirán.)

A las 5 del mati.

De 8 á 9.

A las 10.

A las 12 del mitj-dia.

BARCELONA

Romea.—En aquest teatre s'ha posat en ensaig el drama en tres actes *Lo desheretat*, original de don Ramón Bordas.

Proximament *reprise* de *Lo bressol de Jesús*.

L'empresa prepara una *gran ignocentada* de circumstàncies.

Novedats.—Alternant ab la companyia de l, Enrich Borrás, doná dugas funcions la *divette* francesa Mlle. Marguerite Deval. El sol anunci de que ella venia, va abocar en aquest teatre dissapte passat una gentada inmensa, la majoria composta de personas perteneixents á la colonia francesa d'aquesta ciutat; tothom, espanyols y traspirenychs, estaban ansiosos de conèixer el treball de la Deval, y... s'aixecá 'l teló, comensant el *vaudeville* *Claire Bidochon*. Sortí la *divette* y de bonas á primeras ens feu l'efecte d'un titella del IV Gats, aixó en la part recitada; cuan las empengué ab el cant (juna pobresa d'acompanyament de piano!...) ens demostrá que tenia una veu ductil, flexible y agradosa, pero ¡quina llástima! posada al servey d'un género tontet que en l'Eden del carrer Nou hauria tal vegada fet forrolla. Per afegidura l'obreta de Varney, *Claire Bidochon*, es de lo més cursi y poca solta que s'ha escrit en el teatre francès, y Mlle. Deval una débil *chanteuse de boulevard* que en 'el *Moulin Rouge* de Paris tal vegada agradi un bon xich més. Després del *vaudeville* ens recreá ab uns cuants *couplets* que... produhiren una *fregidura de peix* entre 'l públich pagano.

L'endemá ab l'obreta *Les petites Machins*, si fá ó no fá, succehí lo propi, si bé en aquesta ens pareixé la Deval un bon tros més-entremaliada y joguina, siga perque l'obra val més que *Claire Bidochon*, siga pe 'l motiu d'haverhi posat ella 'el resto. No hi ha que negar perxó que la *mademoiselle* domina las taulas y diu *cosas* ab molta intenció, pero d'aixó á adornarse ab el calificatiu d'*eminent* hi mitjantsa tanta distància com de Sant Francisco de California al Hotel de la Rabassada.—P.

***

Ahir degué estrenarse en aquest teatre la traducció d'un drama francès titulat *Beaujolais*.

Per avuy está anunciat el debut de la gran atracció Mlle. Bob-Walter.

Veurem tot aixó lo que será.

Nou Retiro.—La companyia dels Srs. Pigrau y Fages procura tot lo possible en donar gran varie-

tat á las funcions que ofereix al públich; proba evident es que aquest correspón, sino del tot, y no sabem per que, bastant, al bon desitj que observa en els dos directors. La vritat es que 'ls Srs. Pigrau y Fages s'afanyan en oferir un número heterogéni d'obras perteneixents á distintas escolas, pera tots els gustos, y tendéncias; á *La loca de la casa*, segueix *El salto del torrente*; y á *Un enemigo del pueblo* 'l reemplassa *La portera de la fábrica*... Pero desseguida s'opera la reacció y apareix en el cartell *Amor salvaje*, d'Echegaray...

Aquesta variació demostra un estudi seguit tant d'obras com de las aspiracions del públich. Y per si aixó no fós sufficient, tractan de donar alguns *estrenos*, tals com el dels dramas *Honra ajena*, obra deguda á la ploma d'un conegut autor y *Los desherdados*, original del aplaudit autor D. Joseph Nogué y Roca.

També diumenge vinent tindrà lloch l'estreno de una comedieta cómica catalana del festiu autor Sr. Argila y Font, denominada *Provas d'amor*, posada en escena pe 'l Sr. Espinosa.

CLAR Y NET.

MASNOU

Diumenge passat en el teatre Circo d'aquesta vila se posá en escena l'antich melodrama d'en Valladares, *La cabaña de Tom ó la esclavitud de los negros*, distingintse en sa execució las Sras. Alentorn, Castilla y Cervera, y els Srs. Garcia, Arraut, Martí, Trujols, Conde, Caralt, y la nena Valero.

Pera 'l vinent diumenge 's prepara 'l benefici de la primera actriu D.ª Guadalupe Alentorn.—*El Corresponsal*.

MATARÓ

Divendres ab *Carlos II el Hechizado* que 'ns doná la companyia dels Sr. Labastida y Nieto en el Ateneu de la classe obrera, el públich vá entusiasarse, fins al punt de proferir molts crits de *¡mátal!*

Valdria la pena de triar altre género d'obras que no aquets dramons.

La mateixa companyia ha inaugurat la temporada d'hivern en el Principal y Euterpe. En el primer de dits teatros diumenge s'hi posá en escena el drama d'Echegaray, *Lo sublim: en lo vulgar*, en el que s'hi distingiren els Srs. Labastida y Nieto á pesar de trobarse tots dos afónichs. A la Sra. Castillo (Rosa) se li notá que per primera actriu se necessitan mes facultats.

En el Cassino Fénix, entre dissapte y diumenge, se posaren en escena un grapat de sarsueletas del género menut, totas conegudas del públich mataroní. La única que s'estrenava era *El mantón de Manila* que fou molt ben desempenyada per part de las Sras. Perejamo y Valle y dels Srs. Herrera, Bagué y especialment per el Sr. Casas que obtingué molts aplausos.

¡Pero senyors de las Societats de Catalunya, quin dia será aquell en que, per honra y gloria de las lletres regionals y del teatre que ab tanta empenta fundá en Frederich Soler, deixarán vostés de donar tanta importància al género insuls y axulapat d'aquella terra!...—*El Corresponsal*.

NOTAS ARTÍSTICAS

ESCOLA JORDIANA

ORFEÓ GANIGÓ

Ab un plè á vessar va celebrarse el passat dijous en l' espayós local del *Ateneo del Ensanche* l' agradable vetllada, que ab la cooperació de nostre benivolgut company Busquets y Punset, doná aquesta jove y valenta institució que dirigeix en Joseph Lapeyra.

La part literaria fou dedicada per en Busquets al simpátich periódich *Juventut*, quina Redacció hi assistí en pes y oferí un recort al *Orfeo*, recort que en mitj dels aplausos entussiastas del públich va colocalse al estandart.

A fe de Deu que donava goig 'l cop de ull que oferia la gran sala. La joventut més florida de nostra ciutat hi formiguejava, y a' fruhir aquell ambient d' alegria y d' amor á lo de casa, un sentia en son cor neixer un cant d' esperança.

A cada número del programa precedia una rápida pero ben cisellada biografía del seu autor, que llegia en Busquets.

L' écsit fou franch y encoratjador. L' *Estandart* d' en Lapeyra obtingué forts aplaudiments.

De la part de música estrangera sobressortí la *Cansó popular grega* per las tres seccions y la Srta. Rosa Galimany, quina senzilla y delicada veu va filtrarse al cor dels oyents.

Super-Flumina Babilonis de la música religiosa, agradá forsa. El magnífich cant de Gounod imposá al públich qu' esclatá en delirant ovació.

Al comensar la part tercera del programa, en Busquets llegí un preciós article qu' esvahia l' aspre y saludable perfum de tots els seus, deixant veure al fill entussiasta y amantíssim de la terra catalana, al infadigable excursionista enamorat de nostras montanyas.

Censurá ab energia tot lo que tracta de corrómprens y s' emportá al públich en una salva d' aplausos.

Després parlá del seu carinyo per tot lo popular y ens esplicá ab l' ilusió que ha treballat sempre buscant corrandas y tradicions.

El seu treball fou molt ben rebut pel públich.

Clavé, Alió, Vives, Lapeyra, Millet, Morera y Mas y Serracant, eran els autors dels números que formavan la tercera part.

Foren repetits *El bon cassador*, *L' emigrant* (inspirada poesia del gran Verdaguer, ab música d' en Vives), *La filadora* y *L' arbre sagrat*.

Tancá la vetllada unas valentas frasses d' en Busquets, rublertas d' amor patri.

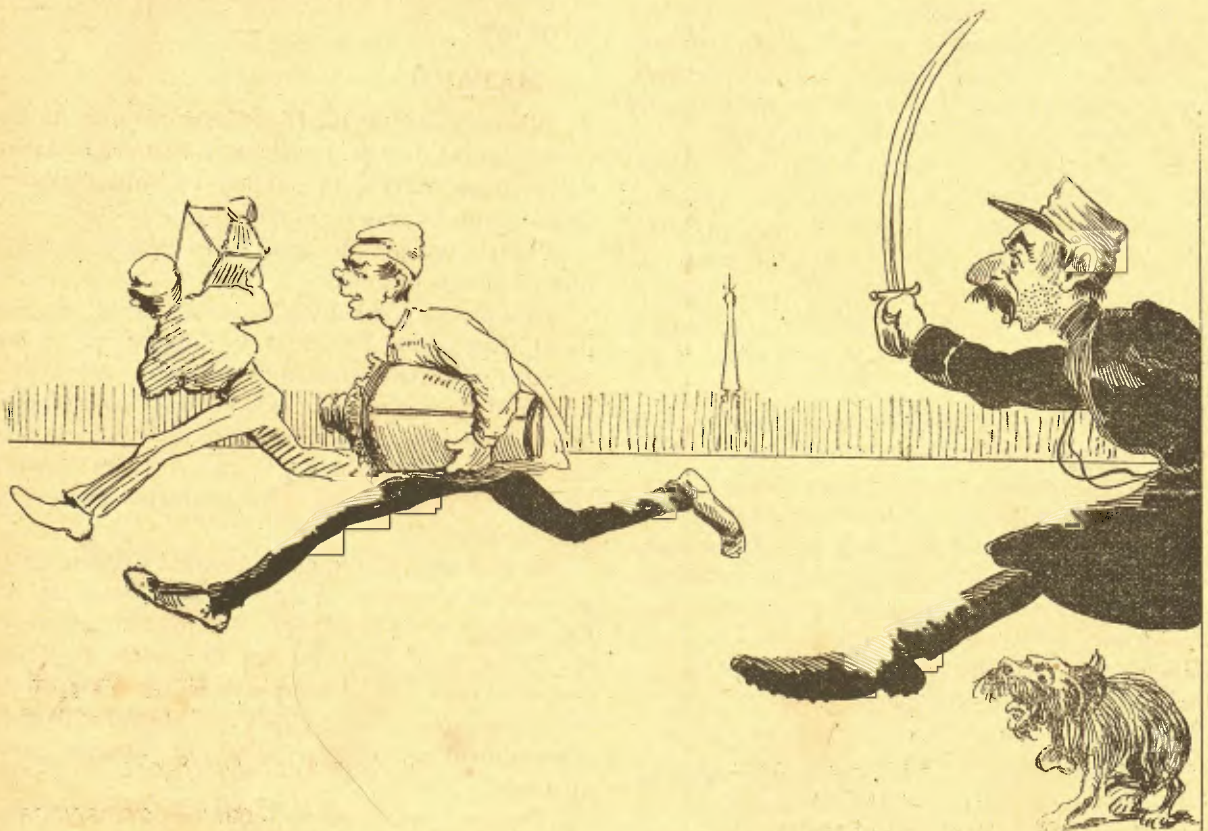
L' acompanyament d' orga á cárrech de D. Estanislau Matheu, y de D. Joan Rosich el de piano, va anar molt ajustat.

El nombrós públich sorti complascudíssim.

Decididament la obra d' en Lapeyra porta empena.

Natural que si 's compara l' *Orfeo Ganigó* ab el *Catalá* resulta 'l primer molt petit. Pero no hi ha que oblidar que neix tot just, y... no escatimén may un entussiasta aplauso á tot lo que creix, á tot lo que promet, á tot lo que animosament camina al pervindre.—S.

LA SEGURITAT Á BARCELONA

¡Tot progressa!

Ja s' han atrevit ab els fanals dels carrers..... El millor dia s' emportan el Palau de Justicia!.....

Any según de "Catalunya Artística"—Bon paper, text escullit, artístichs grabats

La lluhida societat *Lo látigo d' or*, instalada en el teatro Olimpo, ha publicat el programa de las funcions dramáticas y balls que celebrará durant el mes corrent.

El dia de la Purissima, posá en escena la popular comedia d' en Pitarra, *Cura de moro*, l' epissodi dramátich *Héroes del Bruch*, y *La capseta dels petóns*, aixerida joguina d' en Lluís Millá convertida en sarsueleta; la música es del mestre Guarro.

Pera 'l dia de Nadal preparan la divertida comedia *Lo joch dels disbarats*.

—Ab un plé á vessar la Societat *Berenguer* vá celebrar una funció teatral el dia de la Purissima, posant-se en escena el magnífich drama del malaguanyat Feliu y Codina, *La Dolores*. La part de protagonista fou interpretada notablement per la Srta. Boldú si 's té en compte que la jova artista debutava ab aquesta obra, quin paper de *Dolores la de la copla*, es un bon xich difícil d' encarnar cuan vol ferse á conciencia.

Els demés intérpretes bé. La concurréncia satisfeta. Molts aplausos.

—En la *Associació de Joyeria y Plateria*, s' hi posá en escena dias passats las sarsueletas *Los descamisados* y *Lo somni de l' Ignocencia*, distingintse en la primera tots sos intérpretes y en la catalana la Srta. Bové y el Sr. Mora.

En lo que vá ficarse molt la concurréncia, qu' era per cert molt lluhida, fou en las facultats vocals del jove tenor Frederich Casaseca, á quin augurém un brillant pervindre artístich si persevera en fermes estudis y 's dedica á la corda dramática.

—La darrera funció que doná el *Centro Lliberal Mondrquich del districte seté* (Lópe de Vega,) se vá compondrer de la popular comedia d' en Llanas, *Don Gonzalo ó l' orgull del géch*, en quin desempenyo sobressortiren la Sra. Guerra y Srta. Tressols y els Srs. Furquet, Amores y Gou.

La concurréncia 'n sortí molt satisfeta.

—Divendres, vigília de la Purissima, en la *Jockey-Club*, (Caspé, 64), se posá en escena el drama *Juan José*, que si bé en general va adoleixer de falta d' ensajos, en cambi las escenas entre *Rosa* y el protagonista, quins papers fóren desempenyats per la Srta. Lostaló y el Sr. Fernández (M), varen interessar

al numerós públich que aplaudí ab justicia. La *Isidra* molt discreta; la Sra. Miquel en el paper de *Toñuela* un xich massa exagerada, el Sr. Gimeno bé, y bastant insegurs els Srs. Bertrán, Pérez, Nieto y Fernández, á quins recomaném molt estudi.

**

La secció dramática del *Centro Moral Gironí*, de Girona, posá en escena el passat dissapte, festa de la Concepció, el drama en tres actes titulat *San Hermenegildo ó el triunfo de la religión*, y la pessa *La vida al Encant*, distingintse en el desempenyo d' abduas obras els Srs. Torres, Vert (P. y J.), Ginés, Suñer, Vinyolas, Albert, Capella, Ferrer, Llenas, Amich y Llopart.

NOTICIAS

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, cuals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantitats recaudadas se 'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 24'60 ptas.

(Continúa oberta la suscripció.)

*

NOSTRE FOLLETÍ

Ab el número d' avuy, repartim á nostres favoreixedors

VUYT PLANAS

del popularíssim drama en tres actes

Lo full de paper

un dels millors de nostre repertori catalá, (cual primera edició está *agotada*) original del celebrat autor

D. Pere Anton Torres

de quina ploma n' han sortit magníficas produccions escénicas, tals com *La clau de casa*, *Mestre Feliu*, *L' hereu Jordi*, *La llántia de plata*, y altrás.

*

La comedia *La germana gran*, s' entregará encuadernada á tots els que presentin en l' Administració de *Catalunya Artística*, els folletins en bon estat, y mitjansant l' import de 10 céntims.

Dijous vinent

NÚMERO DE NADAL

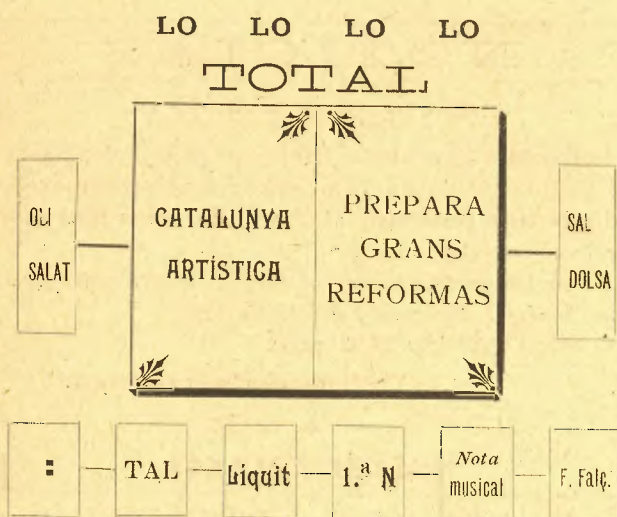
Text escullit de notables escriptors

Grabats artístichs

Portada nova á dugas tintas

XARADA COMPOSTA

PREPOSICIÓ

2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	
		2-3	2-3	2-3	2-3	
		2-3	2-3	2-3		
			2-3			

J. Staramsa.

Cuadrat

Sustituir els punts per lletres que llegides vertical y horizontalment, diguin: 1.er Nom de dona.—2.^{on} Vèrb.—3.er Animal.—4.^{art} Metall.

Jotabeeme.

Targeta

M. MORROL

PIERA

Ab aquestas lletres, degudament combinadas formar el títol de una comèdia catalana.

Joseph Alonso.

Targeta-anagrama

Rafel P. Serret Loud

POL

Ab las anteriors lletres se té de formar el títol, y apellido del autor, d' un drama catalá en tres actes y en vers.

S. de Salvatoris.

Geroglífichs comprimits

nota JEREZ ISABEL
II

PLANTA NAS

lli mes A

Peix ET

SA animal

Q. Kala.

Solució als del número 26

Xarada: For-tu-nas-sa.

C. Tutusaus D.: El fondo no está mal; la versificació es dolenta.—Joseph Ferré Roig: Lo de avuy es aprofitable.—X. Zengotita Bayona: Es molt ripiosa, molt.—F. Santigosa Martí: Hi faltan quatre retochs en la forma: veurém de ferloshi.—Marian Faura Sans: Voldria complaure 'l, pero es tan ripiós!...—Bonaventura Raméntol: Está bé. De lo demás no estranyi may la tardansa; son tantas las cosas qu' esperan torn .. Veu? ja comensa —J. C. M.: La poesia está bé; l' articlet es un bon xich reliscós; veurém d' atenuarlo. ¿No li sembla?—Joan Güell y Ferrer: Mal versificada.—I. L. B. Q.: Falta de rima en la poesieta; en quant al article res li prometo.—J. Puig Ferrater: Bé.—Pere Font Nielfa (Vilassar de Dalt): Entra en torn.—Joseph Soler y Tasis (Sitges): Ab franquessa, l' acabament no está á l' altura del restant del articlet: de tots modos es fácil que vagi.—Lluís Almerich: Se publicará.—Gil Reina: També.—Errat: Entra en torn.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat 3.